ΑΡΜΕΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΑΒΕΤΙΣ ΑΓΑΡΟΝΙΑΝ

ΝΥΧΤΑ ΤΡΙΚΥΜΙΑΣ

Vivos voco Mortuos plango Fulgura frango..
(Σίλλερ)

Ἦταν φοβερὴ νύχτα. Ἡ φύσις εἶχε μιὰ ἐξωφρενικὴ μανία καταστροφῆς. Γελοῦσε, θαρρεῖς, κ' ἔκλαιγε στὸν ἴδιο καιρό. Οἱ ἄνεμοι μουγγρίζοντας ἄγρια ἔδερναν τὰ δέντρα, περνοῦσαν βουΐζοντας ἀνάμεσα στὶς πλαγιὲς τῶν βουνῶν καὶ στοὺς ἀπότομους βράχους καὶ σκέπαζαν μὲ χιόνια τὸν ἀσπρομάλλη ὁδοιπόρο, ποὺ ὁλομόναχος προχωροῦσε ἀργὰ-ἀργὰ μέσα στὸ σκοτάδι, μέσα στὴ φρίκη ποὺ βασίλευε γύρω του... Ἡ τρικυμία μούγγριζε, οἱ λύκοι οὐρλιαζαν ἄγρια, μὰ ὁ ὁδοιπόρος προχωροῦσε... προχωροῦσε ὁλοένα.

Τὸ χωριό, ὅπου τὸν περίμενε ζεστὸ ἄσυλο καὶ σωτηρία, ἦταν ἀκόμα μακριά.

Μέσα στὸ χαλασμὸ αὐτὸν τὰ σπίτια ἦσαν βυθισμένα στὴ σιωπή. Λὲν ἀκούγοταν ὁ παραμικρότερος ἦχος. Οὔτε φωνή, οὔτε λάμψις φωτιᾶς ἐπρόδινε τὴ ζωὴ μέσα σ' αὐτά.

Καὶ τὰ σκυλιὰ ἀκόμα εἶχαν ζαρώσει κ' εἶχαν χώσει τὰ κεφάλια τους στὶς θημωνιὲς τοῦ χώρτου, γιὰ νὰ μὴν ἀκοῦνε τὸ μούγγρισμα τῆς τρικυμίας. Κ' οἱ ἄνεμοι μὲ θρήνους καὶ μὲ βογγητὰ φτεροκοπᾶγαν μέσα στὸ σκοτάδι, σκορπίζοντας τὸ χιόνι παντοῦ.

Ἡ μανία τοῦ ἀνεμοστρόβιλου ἦταν τρομερή.

Ὁ ὁδοιπόρος εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ ἄσυλο. Πλησίασε καὶ χτύπησε τὴν πρώτη πόρτα ποὺ τοῦ ἔτυχε, χτύπησε μὲ ὅλη τὴ δύναμι τοῦ ξεπαγιασμένου χωριοῦ του... Ἡ πόρτα βόγγησε καὶ σώπασε.

Ὁ ἀγέρας ξανάρχισε τὸ θρῆνο του, ἡ νύχτα θρηνολόησε πιὸ ἄγρια. Μέσα στὶς θημωνιὲς γαύγισε θημωμένα κάποιος σκύλος κ' ἔχασε τὸ κεφάλι του πιὸ βαθιὰ στὸ χόρτο...

Κ' ἡ πόρτα ἔμενε κλειστή... πάντα κλειστή...

Ὁ ὁδοιπόρος κάτι μουρμούρισε μέσα στὰ δόντια του, τράβηξε παρακάτω, σήκωσε τὸ ραβδί του καὶ χτύπησε σ' ἄλλην πόρτα. Τοῦ φάνηκε πὼς τὸ χτύπημα δὲν ἦταν ἀρκετὰ δυνατὸ καὶ χτύπησε δεύτερη καὶ τρίτη φορά. Μὰ τοῦ κάκου...

Ἡ πόρτα δὲν ἄνοιξε. Τὴ φορὰ ὅμως αὐτὴ οἱ σκύλοι ἀγρίεψαν κ' ἄρχισαν νὰ οὐρλιάζουν. Τὰ οὐρλιοχτά τους ἑνώθηκαν μὲ τὸ μούγγρισμα τοῦ ἀνέμου καὶ τὸ βογγητὸ τῆς νύχτας.

Ὁ ὁδοιπόρος πέρασε ὅλο τὸ δρόμο ἀπὸ καλύβα σ' καλύβα, χτυποῦσε σ' ὅλες τὶς πόρτες, ξυπνοῦσε ὅλα τὰ σκυλιά, τσουγγρανίζε ὅλους τοὺς τοίχους, κρύβονταν σ' ὅλες τὶς γωνιές, ἀλλὰ τὸ χωριὸ ἔμενε κουφό. Ἡ δικαιοσύνη τῶν ἀνθρώπων κοιμόταν. Ἕνα πικνοκατοικημένο πλούσιο χωριὸ ἀρνιόταν νὰ δώσῃ ἄσυλο σ' ἕνα παρατλαγμένο ὁδοιπόρο!...

Ὁ χιονοστρόβιλος, σὰν νὰ χαιρόταν γιὰ τὴ δυστυχία του, χαχάνιζε ἄγρια καὶ μαλλιοτραβοῦσε τὸ κάτασπρο, κορασμένο κεφάλι του.

Ἡ νύχτα ἐξακολουθοῦσε νὰ βογγᾷ, τὰ σκυλιὰ γόγγιζαν καὶ οὐρλιαζαν καὶ ὁ γέρος ὁδοιπόρος δὲν εἶχε ποῦ νὰ κατασταλάξῃ.

Στάθηκε τότε κάτω ἀπὸ τὸ χιόνι καὶ τὴν τρικυμία, ἔγειρε τὸ κεφάλι του στὸ στῆθος κ' ἔπεσε μὲ σκύλογῃ. Καὶ ἡ σκέψεις του, γεννημένες μὲ τοὺς θρήνους τοῦ ἀνέμου, μὲ τὸ βογγητὸ τοῦ σκοτιαδιοῦ, μὲ τὴ φρίκη ποὺ ἔπεφτε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ καὶ μὲ τὴν ἀποκοιμισμένη ἀνθρώπινη δικαιοσύνη, ἦσαν σανθρωπές, ὅπως κ' ἡ κατραμένη αὐτὴ νύχτα, κ' ἔτσι ἀρρωστεμένες σὰν τὴν πληγωμένη, τὴ ματωμένη ἐλπίδα.

Τέλος ξανατράβηξε μπρός... Ἡ ἐκκλησία δὲν ἦταν μακριά καὶ πῆγε ὥς ἐκεῖ. Πότε σερνάμενος στὰ γόνατα, πότε τσουγγρανίζοντας τοὺς τοίχους, πότε σπαρταρώντας μέσα στὰ χιόνια, κατόρθωσε νὰ τὴ φτάσῃ καὶ στάθηκε κάτω ἀπὸ τὸ καμπαναριό.

Κ' ἔξαφνα μέσα στὸ βρυχηθμὸ τῆς τρικυμίας, ἄτακτα καὶ δυνατὸ βούισαν ἡ καμπάνες, σὰν νὰ μηνοῦσαν παντοῦ τὸ ψυχομαχητό, τὸ θάνατο κάποιου Θεοῦ!...

— Ντίγκ-ντάγκ! Ντίγκ-ντάγκ!

Τὸ ἄγριο ἀντιλάλημά τους, τὸ ἐξωφρενικὸ βούισμά τους σκορπίστηκε στὸν ἀέρα ἑνωμένο μὲ τὴ λύσσα τῆς τρικυμίας, ἄλλοτε διακεκομένο κι' ὅμως μὲ τοὺς λυγμοὺς κάποιου φοβερὸ γιγαντα κι' ἄλλοτε ἄτακτο σὰν τοὺς στεναγμοὺς ποὺ βγαίνουν ἀπὸ τοὺς τάφους τῶν νεκρῶν.

Vivos voco Mortuos plango..

Ὁ ὁδοιπόρος χαλοῦσε τοὺς ζωντανούς, θρηνοῦσε τοὺς πεθαμένους... Φρίκη!...

Ξετρελλαμένο τὸ χωριὸ ἀνατρίχιασε καὶ σηκώθηκε στὸ πόδι... Τί εἶνε τοῦτο, πεταμὸ ἢ προδοτικὴ ἐπιδρομὴ μέσα στὴν τρικυμία τῆς νύχτας; ρωτοῦσαν ὅλοι.

Καὶ τὸ ἀντιλάλημα τῆς καμπάνας βούιζε χωρὶς διακοπή, ἀπελπιστικὰ καὶ δυνατὰ σὰν παραλήρημα τρέλλας.

— Γαῦ! γαῦ! γάουαν!... γαύγιζαν τὰ σκυλιὰ ἀπ' ὅλες τὶς μεριές.

Ἡ μιὰ κατόπιν τῆς ἄλλης ἀνοιξαν ὅλες ἡ πόρτες καὶ μισόγυμνο, φοβισμένο, τρομαγμένο τὸ πλῆθος ἔτρεξε στὴν ἐκκλησία. Περιτριγύρισαν τὸν ὁδοιπόρο κυττάζοντας σιωπηλὰ τὸ σκεθρωπὸ πρόσωπό του.. Κι' αὐτὸς βογγοῦσε πάντα καὶ μὲ ὅλη τὴ δύναμί του χτυποῦσε τὶς καμπάνες.

— Ντάγκ-ντάγκ! Ντάγκ-ντάγκ!

Τότε ὅλοι τους νεκρώσαν ἀπὸ τὴ φρίκη καὶ τὴν ἔκπληξι. Κ' ἡ τρικυμία μούγγριζε κι' ὁ ἀγέρας θρηνοῦσε καὶ ἡ καμπάνες θρηνολογοῦσαν καὶ χαχάνιζαν μαζί, χωρὶς τελειωμό.

Ἐξαγριωμένο τότε, σὰν ξυπνημένο θηρίο, τὸ πλῆθος ἔσπασε ἔξαφνα στὶς φωνές:

— Αἴ, ἄκουσε, ποιὸς εἶσαι σύ, πεθαμένος ἢ ζωντανός; Γιατί χτυπᾶς τὶς καμπάνες, ἐλεεινὲ ἄνθρωπε; Σ' αὐτὴ τὴν τρομερὴ ὥρα, τί σ' ἔφερε ἐδῶ, ἡ κατάρα ἢ ὁ Χάρος; Ἡ μήπως δὲν ἀκοῦς πὼς τρόμαξαν καὶ κλαῖνε καὶ φωνάζουν τὰ παιδιά μας;

Καὶ ὁ ὁδοιπόρος ἀπάντησε:

— Μὲ τὸν ἄνεμο καὶ τὴν κατάρα κηδεύω τὸ Θεὸ ποὺ σκοτώσατε αὐτὴ τὴ νύχτα. Κατραμένη νύφη ἡ στέγη σας, ποὺ δὲ δίνει ἄσυλο στὸν παραλαγμένο ὁδοιπόρο!

— Ἡ πόρτες μας εἶνε ἀνοιχτὲς καὶ ἡ στέγες μας φιλόξενες, τοῦ εἶπαν.

Μὰ ὁ ὁδοιπόρος ἀδιαφοροῦσε πειά.

— Ἄς ζῇ μέσα σ' αὐτὲς ἡ κατάρα! φώναξε. Ἡ τρικυμία ξέσπασε καὶ σεῖς ἀπὸ τὴ φρίκη δὲν τολμᾶτε νὰ προβάλετε τὸ κεφάλι σας, γιὰ νὰ μάθετε πιὸς τσουγγρανίζει τὶς πόρτες σας; Θὰ τραβήξω τὸν πλατὺ δρόμο τῆς ζωῆς καὶ ἄς μανιάζουν οἱ ἄνεμοι κι' ἄς δέρνουν τὸ κεφάλι μου, ἄς μὲ θερίσῃ ἡ τρικυμία καὶ ἄς μὲ θάψῃ ὁ χιονοστρόβιλος.

Καὶ ξεκίνησε ὁ φοβερὸς ὁδοιπόρος ἀπὸ τὸ χωριό, ἐνῶ τὸ ἀπολιθωμένο πλῆθος τὸν παρακολουθοῦσε μὲ τρομαγμένα βλέμματα.

Καὶ τὰ σκυλιὰ οὐρλιαζαν πάντα κ' οἱ ἄνεμοι θρηνοῦσαν κ' ἡ νύχτα βογγοῦσε... βογγοῦσε...

Σὲ λίγο ξαναχτύπησαν ἡ καμπάνες, αὐτὴ τὴ φορὰ ὅμως σιγὰ κλαψιάρικα, θλιβερά. Οἱ ἤχοι ἔπαιζαν τώρα σὰν σιγανὴ φιλόρισμοι προσευχῆς. Γονατισμένο τὸ πλῆθος προσευχόταν γιὰ νὰ λυτρωθῇ ἀπὸ τὴ φοβερὴ κατάρα τοῦ ὁδοιπόρου...

. . . . . .

Κάθε φορὰ ποὺ ἔρχονταν μέρες γεμάτες φρίκη καὶ ἐξωφρενικὰ ἀμπαλιάσματα, θυμοῦμαι αὐτὸ τὸν δυνατὸ ὁδοιπόρο, ποὺ ὁλομόναχος μέσα στὴν τρικυμία χτυποῦσε τὸ ἐγκρίτηριο γιὰ νὰ ξυπνήσῃ τὴν ἐλδικητικὴ δικαιοσύνη.

Σὲ ὧρες τρομερῆς τρικυμίας, μὲ μάτια ὀρθάνοιχτα καὶ μὲ συγκρατημένη ἀναπνοή, περμένο πὼς νὰ, τώρα δά, θὰ βρεντήσῃ πάλι αὐτὸ τὸ δυνατὸ ἐγκρίτηριο, θὰ τραντάξῃ μὲ φοβερὴ δύναμι τὴ γῆ καὶ ὅλος ὁ κόσμος θ' ἀκούσῃ τὸ περήφανο διαλάλημά του:

«— Καλῶ τοὺς ζωντανούς!...»

«— Θρηνῶ τοὺς μεγάλους νεκροὺς!...»

«— Τσακίζω καὶ κεραυνοβολῶ τοὺς τιράννους!...»

Μετάφρ. Κ. Σ. Κοζόλη.

ἤρωιη Ἀττικὴν ἀτμόσφαιρα. Ἡ στιγμὴ ἐκείνη ἦταν μεγάλη γιὰ τὸν θριαμβεύοντα Ἑλληνισμό. Καὶ γι' αὐτό, θάλεγε κανείς, ὅτι, ὁλοῦ ἀπὸ τὸν χρυσὸν οὐρανὸ τῆς εἰκόνας της, ἐκύτταζε μὲ πρόσταντικὸ χαμόγελο τὸ Βεινζαρακτόνο α' τὸ κράτερα ἡ Παρθένος τοῦ Παρθενῶνος, ποὺ οἱ χριστιανοὶ τῆς ἔδωσαν τὰ ὀνόματα:

«Δέσποινα Πα ιθένος* καὶ *Μήτηρ Θεοῦ, Πολιοῦχος κα' Σώτειρα' Ἀθηνῶν», «'Αθηναία Γοργοεπήκοος»* ἢ καὶ ἁπλούστερα *«Παναγ'α ἡ 'Αθηνιώτισσα»

Ο ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΑΝΔΡΑΣ

ΓΙΑ ΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ

Ἂν ἔλειπε ἡ γυναίκα, ὁ ἄνδρας θὰ ἦταν τρελός, βάνανσος, μισάνθρωπος καὶ θ' ἀγνοοῦσε τὴν ὀμορφιά, γιατί ἡ ὀμορφιὰ εἶνε τ' χαμόγελο τῆς ἀγάπης. **Σατωβριάνδος.**

Φοβοῦμαι περισσότερο τὸν ἔρωτα τῆς γυναικὸς παρὰ τὸ μῖσος τοῦ ἀνδρός.

Σωκράτης.